



NÚMERO EXTRAORDINARI DEDICAT ALS CATALANS D'AMÉRICA

L'INTRANSIGENT

Val **25** cènts.

Subscripció trimestral: 1 pta.

PERIÓDIC NACIONALISTA DE JOVENTUTS
(ADHERIT A LA «UNIO CATALANISTA»)

ANY IV BARCELONA, 1.^{er} JULIOL DE 1921 NÚM. 49

Redacció i Administració :

Canuda, núm. 14

CIUTAT

L'EMIGRANT



*Dolça Catalunya,
pàtria del meu cor,*

*qui de tu s'allunya
d'enyorança es mor.*

(Verdaguer)

La tasca dels catalans d'Amèrica

Molt s'ha parlat i escrit de lo que poden i deuen fer els catalans d'Amèrica pel redreçament de Catalunya; i gairebé sempre s'ha parlat del principi de què llurs sacrificis han de ser la base de la nostra restauració nacional.

Res més arbitrari. Els catalans d'Amèrica no tenen cap deure envers la Pàtria que no el tinguin igualment els residents en ella. Encara gosaríem a dir més: tenen major obligació de sacrificar-se per Catalunya els que en ella hi poden viure, fruit-ne totes ses excel·lències.

La rehabilitació de la Personalitat Catalana és tasca que a tots els compatriotes en un mateix grau afecta i que a tots obliga en quant ho permetin llurs respectius medis i possibilitats.



¿Que fan, en canvi, els nacionalistes militants de Catalunya per la llibertat d'aquesta? S'entretenen per ara en un pacífic torneig polític intervencionista, compatiblement amb el qual frueixen d'honors i de positius avantatges socials, havent arribat a partir-se les responsabilitats del Govern Central, amb els propis enemics de nostra terra, sense que aquesta hagi sentit afuixar-se poc ni gens el jou que l'endogala.

Jo no vull en aquests moments posar solament en tela de judici la conveniència i oportunitat de semblant tàctica; però si em cal afirmar no es lògic exigir dels germans absents uns sacrificis que no es corresponen pas amb el conformisme i el comodisme de la gent d'aquí.

Mentre a Catalunya es consideri versemblant poder aconseguir un predomini en el propi Govern de l'Estat Espanyol que permeti afuixar des de dalt les cadenes que ens agarroten, i, per arribar-hi, s'estimi procedent mantenir un cert dinastisme bon minyó, a prova de rebuigs i d'esquenades, sense estridències, sense protestes, tornant sempre bé per mal i responnent a les dures i freqüents vergassades del centralisme amb sengles vincledures d'espina, no cal pas amoïnar als germans d'Ultramar demanant-los-hi actituds heroiques. Després de tot, les llurs arrogàncies sols podrien servir per atribuir-los-hi la culpa del fracàs inevitable d'una tàctica tan original.

Ja vindrà l'hora del desglaç, quan les generacions que pugen s'hagin fet perfecte càrrec d'haver-se perdut un temps preciós al deixar-se escapar ocasions potser irrepetibles d'assolir el respecte i la llibertat col·lectius. Aleshores sí, que sobrevindrà una nova fretura de rependre el camí únic (no el millor ni el pitjor), per a cercar la nostra redempció nacional: l'adoptat sempre per tots els pobles oprimits o sia l'hostilitat sincera i veritable contra l'enemic tradicional, combatent-lo amb dignitat i amb enteresa, sense extremituds si es vol, però amb noble pertinença i per tots els medis que en cada cas les circumstàncies aconsellin.

En aquells moments, que inevitablement esdevindran, quan els nacionalistes d'aquí po-

sin llur ideal sobre tota conveniència d'ordre purament econòmic i sobre tota satisfacció de caràcter personal, quan s'abracin a la creu del sacrifici, serà hora d'exigir també als catalans escampats pel món una abnegació proporcionada.

Entretant, bé fan de mantenir sa fe en llurs respectives importants publicacions i de proclamar llurs esperances en la Pàtria futura, sense acoblar-se ni organitzar-se en una sola agressiva acció que pogués reputar-se inoportuna i nociva per als capdavaners i que, avui per avui, resultaria almenys xorca.

L'única tasca a fer amb profit, ara per ara, ja l'han entès prou bé amb meravellosa claredat els nombrosos nuclis de catalans nacionalistes escampats per les terres americanes al prestar son concurs decidit, noble i desinteressat a les institucions culturals i socials (de caràcter oficial o particular) que

sembren les llavors i conreen amb amor la terra per a recollir-hi dintre alguns anys xamosos fruits de redempció.

Entre els nacionalistes catalans de demà, que hauran començat sa professió de fe en la més tendra edat, no se'n trobaran, sinó com a excepció raríssima, que usin l'idioma imposat en família i l'escriuin amb normal preferència en llurs relacions particulars, ni se'n coneixeran segurament que ostentin amb satisfacció títols de funcionaris o ex funcionaris de l'Estat o qualsevol timbre nobiliari o condecoració atorgats pel Poder detentador de les llibertats de nostra Pàtria.

Aleshores, finit ja el període constructiu de la nostra consciència nacional, serà arribat el període destructiu dels mirallets que enlluernen als uns i de les trabetes que exasperen als altres.

M. FOLGUERA I DURAN

El «Centre Català» de l'Havana

Any 1909. — Vetllada commemorativa de la «Solidaritat Catalana». Adhesió a l'homenatge fet per Catalunya al Mestre Guimerà.

Començament de la política de franca catalanització del Centre demostrant-se a l'ensens franca confraternitat amb el poble cubà, identificant-se nostre Centre amb les institucions cubanes.

Any 1910. — Elogi de l'acció catalana a Cuba fet pel doctor Ferran Ortiz, catedràtic de la Universitat de l'Havana.

Any 1911. — Aprovació en Junta General extraordinària de la Declaració de Principis, per quina declaració el «Centre Català» de l'Havana es converteix en la legítima representació de Catalunya a l'Havana, definint-se com a entitat plenament catalanista i fent-se solidària per endavant de totes les doctrines nacionalistes, justificant el dret de Catalunya a governar-se d'acord amb la lliure determinació o voluntat de la majoria de nostre poble. Queda establert l'ús de la llengua catalana com a oficial per a tots els actes i documentació del Centre.

Any 1912. — Per iniciativa del Centre Català es tributa un homenatge col·lectiu dels cata-

lans de Cuba, a l'eximí poeta i gran mentor, En Joan Maragall.

En l'Assemblea de la «Unió Catalanista» celebrada a Tarragona, en el mes d'octubre, és llegida nostra declaració de principis, que motiva xardorosa ovació.

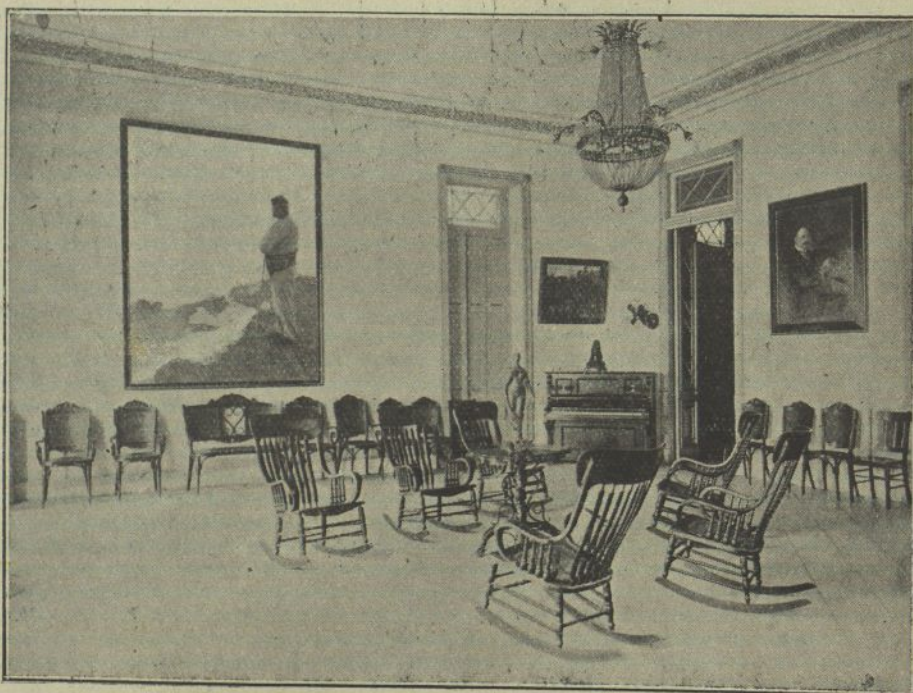
En sentit cablegrama s'expressa el sentiment del Centre per la mort del noble governant senyor Josep Canalejas.

Conegut l'ajornament indefinit de la discussió al Senat espanyol del projecte de Mancomunitat, el Centre dirigeix un valent cablegrama al majordom de Palau, protestant amb tot braó. D'aquest cable se n'envien còpies a tota la premsa de Barcelona i Madrid.

Surt per primera volta la memòria anyal del Centre escrita en català.

Any 1913. — Apat donat per la Colònia Catalana i organitzat pel Centre, amb motiu de l'aprovació de l'Article primer de la Mancomunitat Catalana.

Any 1914. — Vetllada commemorativa de l'onze de setembre de 1714, escoltant-se un vibrant discurs del degà de l'Escola de Lletres i Ciències de la Universitat de l'Havana senyor Eveli Rodríguez Lendian.



Centre Català de l'Havana. — Vista parcial del Saló de Festes

Any 1915. — Constitució del Quadre Dramàtic per a celebració de funcions netament catalanes a l'Havana.

Any 1916. — Vetllada en commemoració dels compositors catalans Granados, Albéniz, Alió i de l'eminent violinista Carles Vi-diella.

Cable de felicitació al senyor Francesc Cambó per sa magnífica defensa del Nacionalisme, al Congrés Espanyol.

El Centre fa imprimir 10.000 fascicles amb els discursos dels parlamentaris catalans senyors Abadal i Cambó, fascicle que titula «El problema nacional de Catalunya» i és repartit gratuïtament.

Remembrança de l'onze de setembre de 1714 pronunciant un bell discurs ple d'amor a Catalunya, el congressista cubà, advocat i catedràtic, senyor Pere Camps i Camps. En aquesta vetllada fa sa presentació amb gran èxit el «Pomell Cantaire» del «Centre Català».

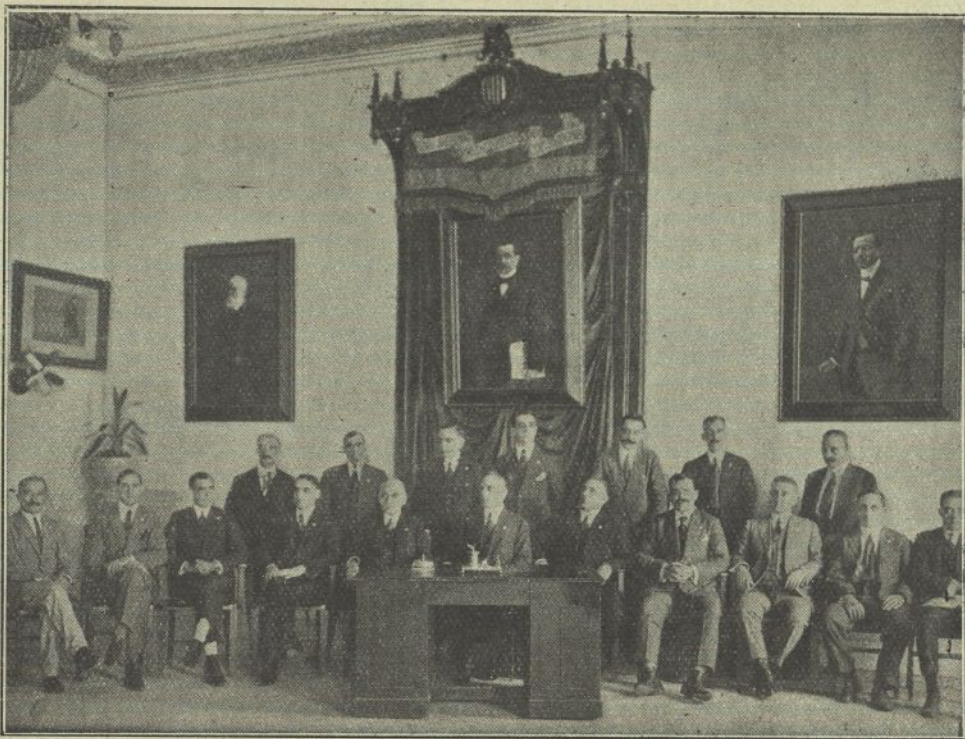
Responent a una pregunta del Cònsol d'Espanya, el Centre li fa avinent que sosté com a ideal col·lectiu el reconeixement en tots els ordes de la personalitat de Catalunya, i com a aspiració, immediata, la més franca autonomia, complint demés tots els fins de cultura intel·lectual, artística i física, com també els de beneficència que sostenen les demés societats espanyoles.

Any 1917. — Es felicita cablegràficament al President de la Mancomunitat de Catalunya pel triomf catalanista en les darreres eleccions.

En Consell general es declara que el Centre Català admet en son si, tots els catalans sens distinció de ciutadania, car com per ara Catalunya no té condició estatal reconeguda, considera que no han d'ésser criticats tots aquells que s'han després de la ciutadania d'un estat opressor de Catalunya.

El Centre envia un valent cable d'adhesió a l'Assemblea parlamentària reunida a Barcelona.

Vetllada en recordança de la pèrdua de les llibertats catalanes, dissertant sobre el dret a govern propi que tenen les petites nacionalitats, el jove catedràtic senyor Salvador Salazar. En el mateix acte fou inaugurada, en un dels salons del Centre, un monumental basament de l'estàtua d'En Rafel de Casanova.



Centre Català de l'Havana.—Consell Directiu. *President:* Francesc Molla Presas. *Primer Vice-president:* Josep Pineda Fargas. *Segon Vice-president:* Cristòfol Record. *Tresorer:* Anton Badia. *Vice-Tresorer:* Abelard Queralt. *Secretari:* Lleonard Ribot Armengol. *Vice-secretari:* Manuel Buizan. *Vocals:* Enric Lòpez, Anton Grifols, Rafel Font, Tomàs Vallvé, Francesc Aballanet, Ramon Elias, Delfí Palau, Josep Ventosa, Josep Pell, Pau Fusté, Tomàs Sala, Josep Treserras Riera, Felip Bargalló, Jaume Ferrer, Josep Gassó Pujol i Enric Suñer. *Suplents:* Ismael Fuentes, Carles Arnavat, Ramon Folch Piñol, Francesc Pardo, Lluís Gil i Pere Pons.

Any 1918. — Són organitzades varies conferències sobre nacionalisme, dissertant entre altres, els senyors Salazar i Serra Padriusa, del grup Catalunya de Santiago de Cuba, aquest últim.

En commemoració de l'onze de setembre de 1714, disserta el doctor Ferran Ortiz en defensa de la llibertat de les Nacions i el dret de Catalunya a governar-se sola.

El Centre s'adhereix el primer a la manifestació cívica feta en honor de l'exèrcit americà i de simpatia vers les Nacions aliades. — Centenars de socis presidits pel Consell Directiu en ple, concorren a la manifestació amb la bandera catalana desplegada i ample cartell, on s'escrigué «12.000 catalanes luchan en el frente por la libertad». — Xarдорoses ovacions s'escoltaren en tot el trajecte i en passar per la tribuna Presidencial, el senyor President de la República i els minis-

tres de les Nacions representades, posats de peu, saludaren aquell tros de Catalunya. — En la manifestació es repartiren 25.000 exemplars del fascicle d'En Pi i Margall «Elogio de los Estados Unidos» i el text íntegre del discurs del doctor Ferran Ortiz en defensa de la llibertat de Catalunya.

Són felicitats els senyors Cambó, Ventosa i Rodés pels serveis prestats a Catalunya des de sos ministeris. Igualment s'envia una comunicació al senyor Puig i Cadafalch, felicitant-lo de què hagi sigut nomenat President de la Mancomunitat i com a adhesió del Centre.

Any 1919. — Homenatge a la memòria dels patricis Pi i Margall, Martí i Julià i Prat de la Riba, descobrint-se llurs retrats pintats a l'oli en el saló d'actes. En eixa festa, fa sa presentació la secció coral del «Centre Català», composta de senyoretes i homes.

Responent a peticions fetes per altres Entitats catalanes, el Centre acorda en Consell General, facilitar sempre la unió de tots els catalans de Cuba, però sempre baix la base de la Declaració de Principis sustentats pel Centre.

S'adopta oficialment com ensenya del Centre, la bandera barrada de Catalunya, amb un triangle blau a la part superior i una estrella blanca de cinc puntes en mig del triangle. — Aquest distintiu és registrat i autoritzat pel Governador de la Província.

Dissertació del senyor Sergio Cuevas Zequeira en elogi de la resistència catalana de 1714. Aquest acte fou en remembrança de l'onze de setembre.

El Centre demana als principals diaris de l'Illa, sa opinió sobre el problema català. Gairebé tots corresponen amb judicis molt satisfactoris per a les aspiracions catalanes.

Any 1920. — Hom felicita a l'Ajuntament de Barcelona per son acord de donar el nom de Plaça de la República de Cuba a la del Palau, d'aquella ciutat.

Missatge al President de la Mancomunitat, extensiu a totes les representacions catalanes per l'actitud presa en defensa de la dignitat



Centre Català de l'Havana.—Biblioteca



Havana.—Façana del «Centre Català»



Centre Català de l'Havana.—Vestíbul i Galeria

del poble català durant la visita del Mariscal Joffre.

Conferència d'En Marian Mirabent sobre «les valors espirituals de Catalunya i el Nacionalisme radical».

Vetllada en commemoració de l'onze de setembre, dissertant magistralment sobre la causa catalana els catedràtics senyors Sánchez de Fuentes i Salvador Salazar. L'il·lustre poeta senyor Sánchez Galarra llegeix una inspirada poesia en llaor de Catalunya.

Es reparteix arreu del món el fullet imprès amb l'opinió que, sobre la causa catalana, donaren els diferents diaris de Cuba. En dit fullet hi figura un pròleg exprés d'En Cambó; la Declaració de Principis del Centre i l'Estatut de l'Autonomia de Catalunya aprovat per l'Assemblea de la Mancomunitat.

Es posada a mig pal, durant tres dies, la bandera del Centre en senyal de condolença per la mort del Batlle de Cork.

S'envia a la Secretaria de la «Lliga de les Nacions» el següent cable: «Centre Català de l'Havana s'adhereix demanda auto determinació feta per Catalunya. Molla, President».

El «Centre Català de l'Havana», compta amb les següents Seccions que es regeixen autònomament:

Secció de Cultura. — Secció de Festes. — Secció d'Esports. — Secció de Propaganda. — Secció de Protecció al treball.

CATALANISTES!...

**Feu-vos socis de la benemèrita
UNIO CATALANISTA**

Quota: 1 pta. al mes

L'«ORFEÓ CATALÀ» DE L'HAVANA

Aquesta entitat artística, que baix el lema «Art i Cultura» treballen en terra cubana per difondre els sagrats ideals de «Catalunya», fou fundada en l'any 1910 per uns quants compatriotes que formaven la humorística i cèlebre «Colla de Sant Mus».

Des d'aquest temps no ha descansat un moment i aprofitant totes les circumstàncies que ha pogut, ha donat a conèixer les nostres cançons populars en diferents llocs i en els principals «Teatres» de la capital cubana. Entre els concerts que ha donat, els més importants han sigut: El del concurs d'orfeons celebrat en el gran «Teatre Nacional», el del Teatre Politeama havaner (dit Teatre avui ja no existeix) i que sigué executat amb 70 professors de orquestra, baix la gran batuta, del aleshores mestre Director, En Joan Gay, el del Benefici de la Senyera celebrat en el «Teatre Albisu» que hi assistí una gran part de la Colònia Catalana, el donat en el festival del dia de la inauguració de la Senyera, l'acte solemni de la benedicció de la Senyera, en el gran col·legi dels Escolapis catalans, de Guanabacoa, els donats als penats del Presiri del Castell del Príncep i molts altres que seria interminable enumerar.

També va realitzar diferents excursions artístiques per l'interior de la Illa, essent les de més èxit les verificades a Centfochs, la Villa de Colón i Guanabacca.

Té una secció excursionista que presideix N'Angel Segura i n'és Secretari N'Ismael

Fuentes i també una «Secció de festes» de la que és President En Joan Vendrell i Secretari En Lluís Gil.

En el seu local social que actualment és Ignacio Agramonte, 46 (abans Zulueta), es vénen celebrant festes d'esbargiment i culturals per als seus associats i llus famílies, i també algunes vegades celebra gires camperoles en els «Jardins de la Tropical».

Actualment l'Orfeó es compon de tres seccions, senyorettes, homes i nois. El dirigeix l'incansable i entusiasta Director En Carles M. Vallès, molt conegut aquí a la capital de Catalunya per haver dirigit orfeons i haver col·laborat en els principals rotatius barcelonins.

El Consell Directiu de l'Orfeó es compon dels següents senyors:

President, Francesc Mestres; *Vice-President*, Salvador Pareta; *Secretari*, Francesc Bach; *Tresorer*, Tomàs Llinàs; *Comptador*, Josep San Miquel; *Bibliotecari*, Ramon Arrufat; *Consellers*, Joan Vendrell, Jaume Hugas, Pere Alegret, Lluís Gil, Elies Romeu, Sebastià Compte, Anton Joffre, Josep Tarré; *Consellers suplents*, Lleó Zabalegui, Miquel Viladoms, Manuel Barril, Joan Llinàs; *Presidents d'Honor*, Josep Llinàs, Dr. Josep Murillo, Carles Martí, Pere Llobera, Josep Graells que morí a Catalunya a causa de la terrible influència; *Director d'Honor*, Agustí Martin, *Soci d'Honor*, Felip Buhigas.

Han sigut presidents d'aquesta entitat ar-

tística, desde sa fundació, els següents senyors: Dr. Josep Murillo, Carles Martí, Nicomedes Bas, Eduard Mas, Josep Graells (E. P. D.), Josep Roca, Pere Llobera, Joan Baduell, Francesc Mestres, que actualment presideix l'Orfeó.

També han sigut mestres Directors de l'Orfeó els següents senyors: Joan Plats (E. P. D.), Joan Gay, Agustí Martín (que avui és Director d'Honor), Angel Sánchez, Josep Viñas i Carles M. Vallès, que avui dirigeix la massa coral de l'Orfeó.

Heu's aquí explicada en poques paraules la vida que ha desenrotllat i ve desenrotllant aquesta entitat artística que es diu «Orfeó Català» de l'Havana i que s'honra avui en poder dedicar aquestes ratlles en aquest valent periòdic nacionalista radical L'INTRANSIGENT, en aquest número extraordinari dedicat als Catalans d'Amèrica.

FRANCESC BACH

CATALANS! Feu-vos socis de

L'«Associació Protectora de
Quota mínima: 1 pta. al mes
l'Ensenyança Catalana»



Orfeó Català de l'Havana.—El Consell Directiu, presidit per En Francesc Mestres

El «Cathalònia», Bloc Nacionalista de Guantànamo

Des de l'any 1911 que el fundaren amb ferm entusiasme un petit nombre de catalans, de cor i ànima gegantina, el Bloc Nacionalista Cathalònia, de Guantànamo ha vingut essent un permanent baluard defensor dels nostres ideals sacratíssims.

De tots ben conegut és l'incident promogut amb motiu de l'hissament per primera volta, en l'edifici del Bloc, de la nostra Ensenya Nacional quan l'inauguració de l'Entitat.

El Vice-Cònsol honorari d'Espanya pretengué arriar-la al·legant que, tan alta, tan dre-

ta, i tan sola, molestava els sentiments dels espanyols. Els fundadors del Bloc, però, amants de les institucions republicanes de Cuba, havien degudament inscrit la seva Entitat a la Llei d'Associacions del País i en ella s'empararen. Les autoritats cubanes no consentiren la barrabassada del *castila* funcionari consular, i ha seguit hissant sempre tots els diumenges i dies festius dedicats a Cuba o Catalunya la nostra barrada Ensenya.

Totes les festes patriòtiques catalanes són

oficialment solemnitzades pel Bloc Nacionalista «Cathalònia». L'onze de setembre de 1714, «Corpus de Sang»; «Dia de la Llengua Catalana»; «Castanyada»; «Cap d'any», celebrant-se també vetllades patriòtiques i literàries ben sovint, ja sigui per comentar qualche fet ocorregut a Catalunya, o per donar a conèixer i propagar arreu les nostres doctrines i àdhuc les grandeses de la Pàtria.

Adherit a la Benemèrita «Unió Catalanista» i a la immaculada «Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana», va fent tot ço que està a son alçanc per contribuir a la fortitud d'ambdues Associacions patriòtiques.

Manté excel·lents relacions amb les demés entitats germanes de l'Illa i tot el Continent Americà, essent entitat molt preada per les demés Societats del País i especialment de totes les de la localitat.

Durant la gran guerra mundial, no perdé ocasió de demostrar la seva simpatia per la causa de la Llibertat del Món, participant de la creència de Mr. Wilson de què les petites nacionalitats tenien el dret de regir-se els seus propis destins, i a l'efecte envià oportunament, d'acord amb el Grup Nacionalista Radical de Santiago de Cuba i el Centre Català de l'Havana, un missatge rublert de milers de signatures als Caps d'Estat de les Nacions Aliades, donant a conèixer les nostres aspiracions ben fonamentades, demostrant que el Poble Català té dret a ésser lliure. Això donà lloc a una gran festa social i patriòtica, efectuada el dia 14 de juliol de l'any 1918, en la qual l'Orfeó Catalunya, i el Quadre Escènic del Grup de Santiago visitaren Guantànamo, essent hostes d'honor del Bloc.

Pel matí hissament de les banderes aliades i la Catalana, amb els respectius Himnes i els «Segadors», grandiosa funció teatral catalana, l'«Orfeó Catalunya» cantant cançons de la Pàtria, i per la tarda solemnnial festa en la sala d'actes del Bloc, en commemoració de la data que es festejava. A l'acte hi pren-



«Cathalònia», Bloc Nacionalista de Guantànamo.—Consell Directiu. Conseller en Cap: Enric Martí. Conseller segon: Emili Sugranyes. Conseller Secretari primer: Vicents Reventós. Conseller Secretari segon: Creu Oller. Conseller Tresorer: Joan Pedrola. Conseller d'Arxiu: Marian Corella. Conseller d'orde, primer: Josep Llampalles. Conseller d'orde, segon: Pere Jover. Consellers adjunts: Albert Bartés, Antoni Gili, Narcís Seuba i Magí Arnabat.

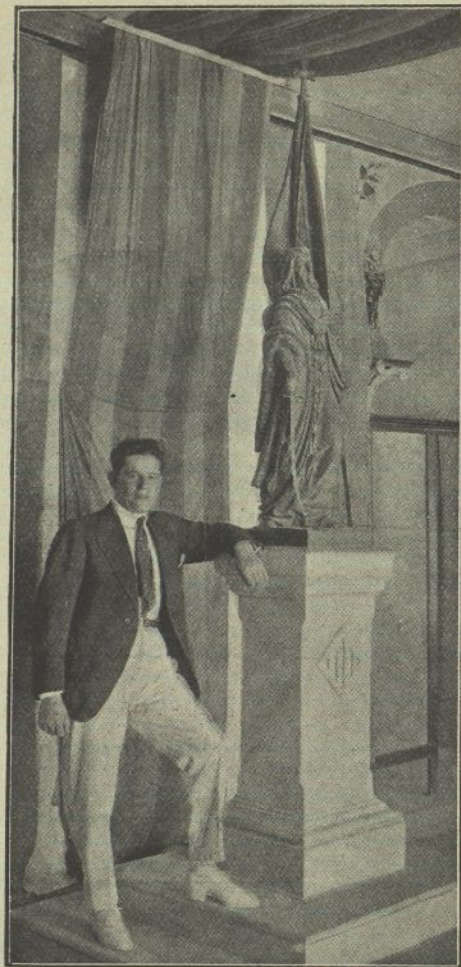


«Cathalònia», Bloc Nacionalista de Guantànamo.—Sala d'actes

gueren part els més distingits elements intel·lectuals de la ciutat, amb assistència també de totes les autoritats, premsa i poble.

Fou una festa de grata recordança que deixà ben marcat l'esperit i la fe persistent dels components del Bloc vers l'assoliment de la independència de la Pàtria Catalana. A Amèrica hi ha en cada poble un crescut nombre

d'entusiastes que treballen sense descans per l'enaltiment i l'ideal nacionalista de Catalunya. El Bloc Nacionalista de Guantànamo, malgrat ésser modest, perquè les seves condicions no li permeten altra cosa, resta sempre en son lloc i confia en desvetllar moltes consciències catalanes que resten mig endormiscades.



«Cathalònia», Bloc Nacionalista de Guantànamo.—L'estàtua del Conseller En Rafel de Casanova, i el seu autor N'Americ J. Chiui, donada espontàniament per ell a l'Entitat.

El "Casal Català" de Buenos Aires

Nasqué aquesta Entitat dels entusiasmes d'un estol de catalans benemèrits guiats pel malaguanyat J. Lleonard Mart i encajà en poc temps la representació de tot el jovent català de Buenos Aires. La seva actuació fèrvida, enèrgica i decidida arborà el sentiment patri dels catalans de l'Argentina i exercí bentost una constant i benèfica influència en tots els nuclis catalans d'Ultramar, donant naixença a diferents centres catalans en nombroses ciutats de les repúbliques del Sud-americà.

El Casal Català, quan l'afer de les bombes a Barcelona, s'adreçà a tots els ambaixadors acreditats prop del Govern argentí demanant-los la intervenció dels seus respectius països per restablir la normalitat a nostra ciutat.

Aconseguí en lluita contra el potent *Diario Español* que els governs argentí i espanyol reconeguessin oficialment el dret dels catalans a hissar la nostra bandera en la via pública sempre que anés acompanyada de l'argentina i l'espanyola, prenent l'acord unànime que mentre go últim fos amb caràcter d'imposició sols s'hissaria la bandera ensenya dins el local social, on podia voleiar lliure i sola.

Instaurà, i ja fa 10 anys que es celebren els Jocs Florals catalans a Buenos Aires, obtenint la col·laboració del Municipi i del Govern argentí i concorrent-hi tots els escriptors catalans d'Ultramar i la Metròpoli.

Aprofitant l'estada d'En Santiago Rusiñol

i d'En Borràs, Capdevila, Vehil, Caparó i altres comedians catalans, organitzà un abonament a 8 funcions catalanes en un dels millors Teatres de la Capital, que foren altres tants plens a vessar i provocaren l'estudi i elogi crític del Teatre Català per tots els grans rotatius i Revistes argentines.

Creà la secció de Declamació, la qual ha donat centenars de representacions d'obres catalanes dins el local social i en Teatres públics.

Constituí el primer Orfeó de Sudamèrica que amb el gloriós nom d'Orfeó Català del Casal Català de Buenos Aires i sota la batuta del mestre Vilatobà, patriota fervent i artista abnegat, féu una excursió a Montevideo, capital de l'Uruguai, la qual fou un èxit artístic, patriòtic i econòmic, essent rebuts per representacions oficials del Municipi i Govern Oriental i omplint fins a vessar el Teatre Municipal, on amb la cooperació de l'orquestra de la ciutat germana i amb assistència de l'alcalde i de l'edecan del President de la República qui es trobava malalt, desgranà un enfilall de cançons de la terra, començant amb l'himne de l'Uruguai escoltat a peu dret i acabant amb els «Segadors», escoltats també a peu dret per autoritats oficials i públic aplaudint amb tot el teatre arborat, l'històric «Bon cop de falç». Planes senceres dels diaris reconegueren l'alta importància dels actes realitzats i escatiren les bel·leses de les cançons nostrades i els mèrits de l'Orfeó. Els

govern argentí i oriental sol·licitaren la seva cooperació i ajuda per fundar els primers Orfeons populars de llurs respectius països, els quals enclogueren en llurs programes, cançons catalanes.

Ha obert fa poc la primera biblioteca literària i de propaganda amb la cooperació de l'Ajuntament i Mancomunitat.

Han honorat la seva tribuna els millors conferenciants qui anaren a terres americanes i recordem En Maseras, En Carner, Vehils, En Pi i Sunyer, En Cervera, artistes com En Rusiñol, Palmarola, Clarà, Vives, Aznar, etcètera, etc.

I acabarem aquest historial cinematogràfic del Casal Català de Buenos Aires posant de relleu el seu esperit patriòtic tan pregon i arrelat que li fa venerar totes les coses nostrades, reconèixer i usar com a única llengua nacional la gloriosa llengua catalana i posar-se al davant de totes les manifestacions, actes i treballs per la completa llibertat de la nostra pàtria.

DR. RIERA PUNTÍ

Ex president del «Casal Català» de Buenos Aires

NACIONALISTES!...

Compreu i llegiu tots els dies 1 i 15 de cada mes

«L'INTRANSIGENT»

Nombre solt: 15 cts.

Subscripció: 1 pta. trimestre

El Grup Nacionalista Radical "Catalunya"

de Santiago de Cuba

Els iniciadors

Els iniciadors, els primers que feren art en el Grup «Catalunya» foren tres: tres amics de l'ànima del que això escriu i que ja no existeixen avui. L'un, En Pere Llavañeras, caigué a Cadaqués el dia 25 de setembre de l'any 1918. Després, el seguí En Tomàs Gorgues, a Ganda (Palma de Gran Canària) el dia 9 d'octubre de l'any 1919 de retorn en aquestes terres cubanes després de gaudir de les dolçors de la Pàtria i de la família als que feia anys no havia vist. I per últim, l'home humil i mestre intel·ligent, En Magí Carbonell, a l'Havana, el dia 3 d'abril del mateix any, on anà ja malalt per embarcar-se cap a Catalunya, la que no pogué tornar a veure després que en sortí per primera volta.

A la seva memòria, doncs, i a manera d'homenatge pòstum, hem volgut que llurs noms quedessin estampats en aquestes planes, que són ben dignes d'això i de molt més.

Els començaments

Els començaments foren difícils.

Per aquells volts, any 1909, la situació econòmica del plorat mestre Carbonell, no era, que diguéssim, molt ample, i vivia en una humil caseta de fusta en els afores de la ciutat. Si humil fou la caseta, coses grans però d'ella en sortiren. En ella precisament s'hi arrodoní la idea de fer música en el Grup. Era lluny, aquell petit temple d'art improvisat, però no hi havia altre recurs. El Grup, més humil encara que el mestre, no tenia encara piano i es veia obligat a utilitzar l'armonium que el mestre tenia a casa seva.

Wagner, era un dels compositors que més simpaties comptava entre els artistes i els que

fèiem de públic. En Morera, el nostre Wagner, era també dels preferits.

I, així, donant sempre preferència a la música d'aquests grans mestres i a la músi-

ca popular de la nostra terra, creixia poc a poc l'entusiasme per a fer art musical en el Grup.

Seguidament, després dels primers assaigs, quedà constituïda la «Secció Musical». En la vetllada que celebrà el dia 27 de març de 1910, fou quan prengué part per primera vegada la «Secció Musical» en les festes del Grup. No cal dir que fou un èxit.

L'Esbart Cantaire també fou constituït per aquests volts. Eren pocs els components. No obstant, havia cantat ja en la Castanyada que el Grup celebrà aquell any, un brindis del mestre Carbonell, escrit expressament per a aquell dia.

Després d'aquesta festa, el Grup es mudà de casa per anar a un altra de més gran. Aleshores l'Esbart començà a nutrir-se de cantaires. S'emprengué una intensa campanya, en la que el mestre Carbonell hi posà l'ànima.

Pel dia 27 de novembre de l'any 1910 organitzà el Grup un homenatge a la memòria de l'il·lustre català, capità que fou de l'exèrcit espanyol, i que renuncià digníssimament, En Frederic Capdevila, defensor d'aquells estudiants que els voluntaris espanyols afusellaren a l'Havana l'any 1871, homenatge que es féu extensiu també a les víctimes d'aquella lluita, i a l'Esbart Cantaire li fou confiada l'execució dels himnes de Cuba i Catalunya amb acompanyament de la Banda Municipal.



Santiago de Cuba.—Façana de l'estatge social



Santiago de Cuba.—Components del «Quadre escènic». En l'oval: El director, senyor Pere Millanes



Santiago de Cuba.—Consell Directiu. D'esquerra a dreta, asseguts: Senyors Josep Notó, Josep Rovira, Anton Renau, Pere Clavé, Doctor Josep Serra Padrisa. Drets: Francesc Soler, Josep Font, Joan Pinyol, Francesc Forment i Joan Rovira.

L'èxit de l'Esbart fou esclatant. Escoltaren els dos himnes més de 2.000 persones.

D'aquí l'Esbart cantaire prengué part en diverses vetllades, interpretant composicions del seu director i d'altres compositors de la nostra terra, sofrint més tard una forta decadència que féu temer per la seva vida.

Mes, vingué una nova reacció. El dia 18 d'agost de 1912 baix el nom d'«Orfeo Catalunya», en el «Teatro Oriente», conjuntament amb la Secció Musical que confeccionà un programa ben exquisit, novament triomfà.

Ja des d'aquests moments, ambdues seccions van de triomf en triomf. Ja altra volta intensificada la tasca, l'«Orfeo Catalunya» féu una excursió a Guantànamo, ofrenant Concerts en el Bloc Cathalònia, Ajuntament, Societat del Liceu i Plaça d'Armes, el dia 8 de setembre del mateix any, essent ovacionat, regalant-li el Bloc una esplèndida llacada.

Transcorregueren prop de dos anys, celebrant exquisides festes en què hi prenen part les dues seccions musical i choral, essent sempre força aplaudits.

I vingué un altre esdeveniment: El dia 29 de novembre de l'any 1914.

Però aquesta vegada ja som més a participar de les glòries a conquerir: El Quadre Escènic, recentment constituït, una de les més potents manifestacions de les Arts que el Grup ha conreat.

Així com l'ànima de l'Orfeo fou En Magí Carbonell, la del Quadre tingué d'ésser precisament En Pere Millanes que el fundà. Començà la seva tasca de grans vols, conjuntament amb les dues seccions ja abans esmentades, amb la representació de la comèdia lírica del mestre Carbonell titulada «Gent de Mar». Les tres seccions estigueren insuperables. L'obra s'estrenà en el Grup i més tard es representà en el «Teatre Oriente», davant d'un públic nombrosíssim que aplaudia frenèticament.

Així, doncs, *Gent de Mar*, amb la cooperació entusiasta i valuosa d'En Pere Millanes en l'escena, fou presentada amb tota cura.

El següent any, dia 7 de novembre, es posà en escena amb les mateixes condicions de

Gent de mar, l'obra *Flor Muntanyenca*, assolint un nou èxit les esmentades seccions i el mestre autor de l'obra.

Després d'aquests aconeximents que deixem anotats, en podríem assenyalar molts més, però temem que se'ns facin interminables aquestes notes. Resumirem.

Dia 28 de maig de 1916. Un acte que significa el reconeixement per part del Grup de les valors d'En Magí Carbonell com a soci de l'Entitat i com artista, fou el d'aquest dia.

Es tracta d'un Concert que organitzà el Grup en honor al mestre. Totes les obres que figuraven en el programa eren d'ell. Aquest acte, demostració palesa de les moltes simpaties amb què comptava el mestre, fou un èxit artístic i social.

Podrem dir que, a partir d'aquí, les altes

manifestacions d'art musical, reberen una forta sotragada, degut a la falta de salut del mestre Carbonell, que no trigà gaire en veure's precisat a deixar la direcció de l'Orfeo malgrat els seus bons desitjos de seguir treballant per l'art i per Catalunya.

Això féu que decaiguessin un bon xic els entusiasmes.

L'Orfeo enyora el Mestre

No hi havia director. En Carmel Grajales agafà la direcció ple d'entusiasme. — Mentre En Carbonell estigui malalt — digué — joestic amb vosaltres. — Els cantaires agrairen tota la finesa del mestre Grajales, tots llurs entusiasmes, tots llurs afanys per a sostenir l'Orfeo; mes enyoraven l'antic mestre i company.

L'Orfeo seguí una vida pobra des d'aquest moment.

Nous ambients

Passat algun temps, es féu càrrec de la direcció de l'Orfeo, el mestre Manuel Aleu. Els seus esforços aconseguiren tornés l'Orfeo a fer-se sentir i se'l veu cantar una missa, seguint el costum establert pel mestre Carbonell des d'anys anteriors, en l'església de sant Francisco, en les festes que els fills de Sitges anyalment organitzen en honor de la Verge del Vinyet, i també en les Caramelles instaurades a Cuba pel Grup quan l'Orfeo, o sigui l'Esbart Cantaire començava.

Desapareguts ja, els iniciadors, l'any 1918, o sigui els que feren tota la tasca musical del Grup, quedà a càrrec del mestre Aleu la part musical, baix quina direcció s'han organitzat diferents festes amb èxit.

Art dramàtic

L'art dramàtic ha sigut també conreat pel «Grup Catalunya», de manera ben intensa.

En Pere Millanes fou el primer que féu art dramàtic. Ell fundà i dirigí per llarg temps el Quadre Escènic. Baix la seva direcció s'han posat diverses obres en escena de nostres autors a fora i dintre del Grup. Un dels èxits



Santiago de Cuba.—Consell Directiu de la Secció Artística. D'esquerra a dreta, asseguts: Manuel Aleu, Narcís Güell, Joan Escasans, Albert Grau i Gabriel Coderc. Drets: Emili Malet, Joan Bruna i Cristòfol Roig

més esplèndids fou la representació de les comèdies líriques «Gent de mar» i «Flor Muntanyenca». Després «La Mare Eterna», de l'Iglésias, i «A Sang i a foc», d'En Burgas.

Per absència d'En Pere Millanes, és el Sub-Director En Narcís Güell, qui es fa càrrec de la Direcció escènica, representant-se vàries obres, sobressortint d'elles «Pau Clarís».

Havent renunciat en N. Güell la direcció, passà a ocupar aquest lloc En Joan Fontdevila, qui entre altres posà «Terra baixa» en el Teatre Oriente i repeteix «Pau Clarís» en el Grup.

Ja altra volta en aquesta ciutat En Pere Millanes, el fundador del Quadre, torna a fer-se càrrec de la direcció; però aquesta vegada trobà un col·laborador excel·lent en les tasques teatrals, un inquiet, un rodamón, un esperit disposat a treballar, i a treballar de pressa, que sembla talment que hagi vingut a caure aquí per aixecar l'esperit mig somort del Quadre Escènic. Aquest és l'Enric Casanova.

S'organitzà una temporada de teatre català que despertà un gran entusiasme entre el nostre element. Hom posà en escena «Mar i cel», «L'Hereu escampa», «L'Heroi», «Les Garces», «L'ànima és meua» i «En Joan D'alla», assolint totes elles una interpretació excel·lentíssima per part de l'esmentat Quadre.

Punt final

En el «Grup Catalunya» s'hi respira un ambient propici a tot ço que sigui cultura. Per això, s'és fet tot ço que és fet, i que ha merescut l'elogi espontani de personalitats que han deixat penyora dels seus afectes per la nostra entitat nacionalista.

Els professors d'aquesta localitat no han regatejat mai son concurs a l'obra artística que el Grup realitza. Ni un, ha deixat de co-



Santiago de Cuba.—Un aspecte del saló d'actes

operar en les nostres festes. Veritables virtuoses del piano procedentes totes elles de distingides famílies cubanes, també han aportat llur concurs.

Projectes

Per realitzar-los dintre poc hi ha projectes de gran cultura musical i teatral: Estrena d'una comèdia lírica del director de l'Orfeó Catalunya, En Manuel Aleu i lletra d'En G. Ginestà; homenatge pòstum en honor d'En Magí Carbonell, probablement amb la representació de «Gent de mar», i finalment una

nova temporada de teatre català amb les següents obres: «Les Eures del Mas», «La festa del blat», «Hores d'amor i tristesa» i «Foc Nou».

PERE CLAVÉ FERRER

N'havem deixat de publicar un important article informatiu del «Grup», fet pel seu president N'Antoni Renau, per temor de què sigués tatxat per la *Censura Espanyola*, pels termes d'intransigència en què s'expressa. Ho farem en altra ocasió. — La Redacció de L'INTRANSIGENT.

La «Unió Nacionalista Catalana», de Buenos Aires

Allà, a les acaballes de la Gran Guerra, d'entre una munió de compatricis residenciats a la gran urbs de les riberes del Plata, en sorgí la idea, que contínuament abranda-va els esperits, de fundar una agrupació que, apartada de tot joc, ballaruga o convencionalisme, propendís per a la causa catalana, ampla i sincerament. Convençuts tots ells, vivint la realitat de moment i lloc, cregueren necessari enfrontar-se a la lluita amb claredat, sense màcula de foscor i així s'acordà que la novella «Unió Nacionalista Catalana» sortís en defensa seriosa i contundent de nostres ideals.

Essent els mateixos que un dia per mitjà d'un manifest, evocaren la necessitat d'instituir l'«Associació Nacional Catalana de les Amèriques» que servés bon compte d'unir intel·ligències entre les agrupacions catalanes existents arrèu de l'Amèrica per a ben millor treballar per Catalunya, no podia ésser altra preocupació de la nova entitat que la que no fos el treballar al propi temps que per a que nostra Pàtria fos coneguda en tots sos múltiples valers pels homes de tot el món, a l'enxems que perquè les entitats catalanes d'Amèrica no oblidessin la gran ruta a emprendre de des l'estranger mateix per fer factible l'obtenció de nostra autonomia política

per la qual ens dalerem amb més o menys força, de des del dia que nostres llibertats ens foren arrabassades, en l'any fatídic del regnat d'En Felip V, el 1714.

Es fundà l'agrupació que fou retolada com indica nostre epígraf i sense cap preàmbul la nova entitat es tirà a la lluita, podent tot-hom veure com des de Buenos Aires existia algú que amb gran encert servava compte d'anar glossant dia a dia i en plena publicitat els moments àlgids de nostre moviment nacional portat de des Catalunya. Per mitjà de la premsa, amb manifestos pruijament distribuïts, per volants, cartells ben visibles al carrer, l'argentí, l'estranger i el propi català es podia assabentar del fet més ressaltant de la setmana, ocorregut en algun punt de nostra Catalunya. Informats els de la «U. N. C.» de com molts cables servits per agències eren completament falsos i tendenciosos, ràpidament s'amplià la secció de propaganda i dos membres servaren a son compte l'anàlisi del cable, el resultat del qual era un breu comentari que sortiria a la premsa per mitjà d'una noteta, o si era massa d'interès la falsedat, per mitjà d'un volant que amb rapidesa era distribuït pels carrers de Buenos Aires.

La vida de la U. N. C. fou activíssima davant l'Argentina i davant Catalunya. Davant

del poble argentí fent-lo sabedor de les grans virtuts de nostre poble, cosa que es féu enviant a sos eminents homes, llibres i tota classe de demostració de vidència de nostre poble. Davant Catalunya afiblonant incessantment a les entitats catalanes a treballar cada dia més per una Catalunya lliberta...

La U. N. C. que avui treballa a l'ombra, sense soroll, és encara al present existent, essent formada ella per una munió espiritual de catalans que resten en etern lligam disposats sempre a lluitar pel bé de Catalunya, no desaprofitant mai el moment en què es pot posar de manifest la necessitat que té Catalunya d'heure llibertat i justícia.

JOAN D'ALMATA

CONSISTORI

Pels herois

El nostre Ajuntament, a proposta dels amics Carrasco, Puig i Esteve, Matons i Massot ha volgut enguany col·laborar a l'homenatge als herois catalans que caigueren lluitant per la independència argentina, enviant-los una corona.

La nostra premsa d'Amèrica

Germanor

« Periòdic Quincenal de la Col·lectivitat Catalana »

Director i Administrador: FRANCESC GODO
Redacció: Bandera, 236, ofic. 1 • Direcció postal: Casilla 3197
Subscripció anual: EILE, 15 pess. — Sud Amèrica: 20 pess.
« Centre i Nord Amèrica i Europa, 25 pess. »



Ha arribat als nou anys de la seva vida aquest periòdic quincenal, portaveu de la col·lectivitat catalana de Santiago de Xile, i el qual dirigeix En Francesc Godó, qui té també a son càrrec l'administració de *Germanor*.

Els lectors constants de dita revista hi hauran observat en ella, a cada aparició d'un nou número, gairebé sempre una millora o altra que ha esdevingut en perfeccionament d'aquest periòdic.

Compta amb una bona informació, literària i gràfica de les terres sud-americanes.

El sentiment nacionalista tothora ha tingut cabuda en les planes de *Germanor*, de més d'ésser-ne l'alè vivificador. Així hem vist sempre que quan a la Pàtria nostrada s'esdevé qualque fet que ens abrusa el cor i remou l'ànima de qui se sent veritablement nacionalista, aquest fet ha tingut el seu ressò en les llunyanes terres de Xile, no com una informació més periodística, sinó ans bé com un deure de fervent patriotisme.



El doctor Murillo, un digne patriota català, fou encarregat de la direcció de *La Nova Catalunya*, fundada fa catorze anys pel doctor Claudi Mimó, — i cal dir que aquest càrrec l'executa amb innegable cor de patriota.

Sots el punt d'obrir nacionalista, *La Nova Catalunya* ha estat sempre un ferm baluard de les nostres aspiracions. Com podia ésser altra cosa si els catalans de l'Havana senten, la major part, el patriotisme amb tant braó, com sentim nosaltres el desig d'una justesa en ço a què aspirem?

Com element informatiu és un apreciable servei als germans residents a Cuba i un mirall que reflexa exactament els batecs de la vida catalana.

La presentació és escaient i força agradable als ulls del lector.

Catalonia

ANY II—NÚ. 3

NEW YORK

FEBRER, 1921

En la segona tongada d'aquesta revista, ressò del nucli de catalans de Nova York, cal veure-hi un segell de cosa nova desacostumada en moltes publicacions.

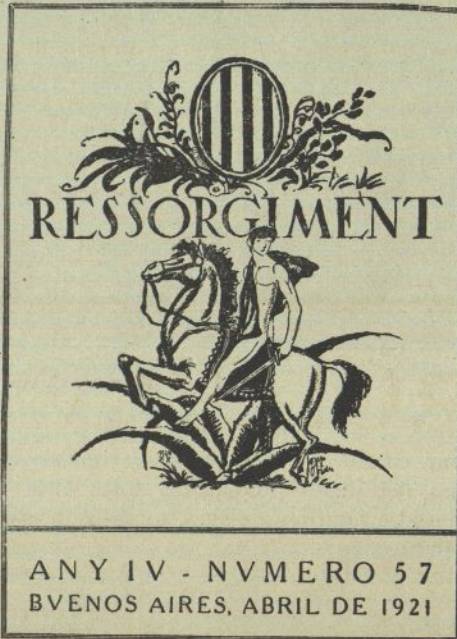
Hi col·laboren amb articles de vàlua literària coneguts poetes d'avantguarda i a l'ensens il·lustren el text de «Catalonia» dibuixos d'artistes competents.

Tot ella enclou una bella mostra de modernitat i de l'esperit catalanesc.

Per a major difusió del nacionalisme radi-

cal de Catalunya hi han mants articles en llengua anglesa.

Una ullada en conjunt a «Catalonia» palesaria al lector la certesa del nostre juí. Ara cal un lògic perseverar en aquesta obra perquè fruiti l'esperançament que tenim amb la continuïtat d'aquesta revista.



La maduresa d'aquesta revista (quart any, de sa publicació) ens fa remarcar ço que pot una constància ferma, una voluntat il·limitada. I a aquestes paraules voldríem imprimir-hi nosaltres no un elogi fet fredament, insubstancial com s'acostuma a fer mantes vegades, sinó una lloança nascuda a flor de llavi per la sinceritat de cor i d'esperit.

L'estridència en les doctrines nacionalistes, a vegades — per què no dir-ho? — li ha semblat a algú malversada no pas per l'estridència en si mateixa sinó per la manera d'aconduir-la o bé oportunitzar-la. L'estridència nacionalista en *Ressorgiment* ha tingut sempre una base ferma de justesa i un fons de raonable patriotisme.

En H. Nadal Mallol, director de *Ressorgiment*, bandejant tot partidisme polític, ha esmerçat en aquesta publicació l'amor profund que sent per Catalunya.

VIDA CATALANA

PERIÒDIC CATALANISTA
SORTIDA UNA VEGA DADA MES
REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: CARDESA, 101 • PREU DE SUSCRIPCIÓ: 100 TRIMESTRES
Volem el Reconeixement de la Personalitat Jurídic-Administrativa de Catalunya

D'acurada presentació i text variat, tant d'informació gràfica com literària.

Sent el nacionalisme radical per convicció i el sosté en les seves pàgines sempre que l'oportunitat ho requereix, ben contràriament d'aquests esperits mesquins que solament aspiren a una alliberació a mitges.

Si nostres paraules tinguessin el mestratge de l'encoratjament, endreçaríem a *Vida Catalana* una salutació ben efusiva, desitjant als seus directores, una perseverància ferma i que la defallença no arribi a colpir-los en aquesta obra que ho és d'amor a Catalunya i redreçament de la consciència catalana.

Altres Associacions

Cal també esmentar altres associacions catalanes molt importants en terres americanes de les quals no havem rebut encara les dades que els sol·licitàrem i que són les següents:

Casal Català de Bahia Blanca (Argentina).

Centre Català de Mendoza (Argentina), el qual compta amb un important casal propi i té una història d'un pura saba catalanista.

Orfeó Català de Mèxic.

Centre Català de Montevideo (Uruguai).

Aquest centre compta amb Casal propi i cal esmentar que té per president honorari al Cònsol General d'Espanya a l'Uruguai. Recordem que a l'esmentat centre farà uns dos anys que N'August Pi i Sunyer hi donà una conferència i guià pel caciquisme del Consell Directiu. En Pi glossà un tema atacant al separatisme, tema que li valgué xardoroses protestes per part de l'auditori i d'altres centres catalans de l'Argentina. Però també devem d'assabentar a nostres lectors, que en l'actualitat han pujat als principals setis els socis d'extrema intransigència nacionalista, ço que farà donar un nou matís al Centre.

Centre Català de Santiago de Xile.

Lliga d'acció catalana de Santiago de Xile.

Orfeó Català de Santiago de Xile.

Centre Català de Valparaiso (Xile).

Centre Català de Rosari de Santa Fe.

Centre Nacionalista Català de Nova York.

També cal recordar les Comissions delegades de l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana existents a Buenos Aires, Còrdova, Mendoza, Rosario de Santa Fe, Bàyamo, Guantànamo, Havana, Palma Soriano, Santiago de Cuba, Nova York, Filipines, Asunción, Montevideo, Iquique, Santiago de Xile, Valparaiso.

A totes aquestes patriòtiques associacions els desitgem forces energies i llargs anys de vida per poder lluitar per la independència de la Pàtria.



ELS CATALANS DE CUBA

(Himne amb música de N'Enric Masriera, estrenat al Centre Català de l'Havana el 23 de maig de 1909).

Recordant de Catalunya
nostres glòries i ideals,
avui ens apleguem en terra estranya,
a l'arracar d'un poble de germans.

Siguem fidels a nostra Pàtria,
beneïm sempre son record;
que mai deixem de venerar-la,
ni d'ésser dignes de son nom.

I en tribut a Cuba noble
i agraïts a sa amistat,
fem vots perquè llueixi en aquest poble
eternament el Sol de Llibertat.

J. CONANGLA FONTANILLES

(D'Eternal, llibre recentment publicat).



A Balaguer

Es un fet definitiu la constitució de l'agrupació d'ideologies nacionalistes radicals «Comtes d'Urgell», la qual entitat s'inaugurarà amb representants de la «Unió Catalanista» i L'INTRANSIGENT i tal vegada amb la presència del nostre cabdill Macià.

Promptament donarem més detalls.

A Borges

Serà un acte mai vist en totes les comarques lleidatanes el de Borges que tindrà efecte el dia 10 del corrent.

L'inaugural de la Senyera de la «Joventut Catalanista de Borges Blanques» assolirà un triomf.

Joventut Nacionalista de Caldas de Montbui (1)

Una monjoia més en el camí del complet desvetllament del nostre poble foren les festes inaugurals d'un fogar de catalanisme en aquesta important vila del Vallès.

Les sardanes en foren la bella obertura, espiritual i popular alhora i els calderencs les puntejaren com si cada festa ja les ballessin.

L'àpat, més que aparatosa apoteosi fou cenacle d'escollits on al voltant de les taules segellaren l'empresa catalanitzadora, establint l'acoblament necessari de dalits i energies i el front únic de lluita contra els enemics eterns de la nostra pàtria.

El míting fèrvid i càlid arborà el sentiment de pàtria, identificant oradors i oients, apòstols i poble fins esclatar vibrant i mascle el «Visca Catalunya», resum dels anhels i de la fe nostrada.

La vetllada cultural i patriòtica clogué l'esperançadora diada i la gràcia de les nostres damiselles enardides d'amor patri nimbà la pos-tra precursora de l'albada de les nostres llibertats.

Tot retornant vers Barcelona recordàvem aquella bretxa per on envairen Caldes en 1714 els exèrcits opressors. Calderencs: la bretxa encara és oberta; fem que, s'apropi el dia de poder foragitar-los pel mateix lloc per on entraren!

J. R. P.

Joventut Nacionalista de Sallent

Sallentins:

El propinent diumenge, dia 26 del corrent mes de juny, celebrarà aquesta Joventut l'acte de la seva inauguració oficial.

Amb tal motiu ha organitzat un grandios míting en el qual hi pendran part representants d'altres Joventuts de Catalunya i de la Unió Catalanista de Barcelona.

A la Joventut Nacionalista de Sallent en l'hora solemne de la seva inauguració li interessa fer constar que no ve a destruir sinó a construir; que en la seva actuació no farà tasca negativa i enfront dels odís hi oposarà un amor a Catalunya nostra Pàtria; que naix amb completa independència, ço és, que no està afiliada a cap partit polític; que la seva

(1) Per excés d'original no poguérem donar-hi cabuda a L'INTRANSIGENT en son nombre darrer.

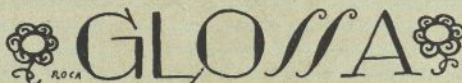
tasca serà única i exclusivament fer Pàtria i d'acord amb aquest principi combatrem als traïdors de dintre Catalunya i als enemics de fora.

Sallentins! Catalans! Assistiú al míting monstre que la Joventut Nacionalista de Sallent ha organitzat i que tindrà lloc al Cinema Condal a les onze del matí i en el qual es glossarà la llibertat de la Pàtria quin alt ideal és absolutament compatible amb tots els interessos de classe.

El Consell directiu

Ço esmentat és còpia íntegra dels manifestos que la nova i patriòtica, Joventut Nacionalista de Sallent escampà pels indrets de les comarques de Manresa i Sallent, en anunciar l'acte que ha assolit el seu primer triomf de Catalanitat Radical, ja que les Autoritats governatives tingueren a bé suspendre la seva celebració.

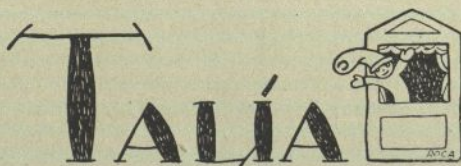
Visca!...



LA RAÇA

Obeint la veu de la raça els catalans de nou arribats a l'Amèrica troben un ambient propiciament patriòtic per persistir en llur catalanitat. Els nuclis catalans d'Amèrica constitueixen, per tant, una vera perllongació de Catalunya. En tots els moments són amatents a respondre a l'èxit de llurs germans; mes el que senyala ben bé el fet primordial i importantíssim moral i materialment, és que per ells no existeix el problema en aquest punt de obir província de «Cataluña, región española» i no puguin ésser seduïts pels emmirallaments del centralisme; ells, com els bons nacionalistes de tots els pobles opressos, sols veuen una solució al problema; La Independència.

MARIUS



Prat de Llobregat

Centre Artesà. — El dia de sant Joan, a la tarda, amb assistència del patriarca de les lletres catalanes N'Angel Guimerà, tingué lloc la representació de Joan Dalla, per la companyia Fremont-Vinyas.

Resulta absolutament impossible, amb les poques ratlles de què disposem, intentar descriure amb justesa l'execució i la interpretació de l'obra i a l'ensem les xardoroses ovacions que tingueren efecte durant la representació. Cal remarcar l'immens entusiasme de tot el poble que acudí en massa a l'esmentada representació.

Celebrarem que d'actes com aquest l'«Artesà», en faci sovint, deixant-se de les coses que no són de casa; així faran un bé a la pàtria i donaran consell a aquells que es dediquen majorment als fox-trots mentre es representa a l'eximí de nostre terra.

JACMEL

CULTURA



Honorant a En Bassegoda

El proppassat dia 18 de juny tingué lloc a l'Orfeó de Sans, l'anunciada vetllada necrològica a honor del que fou soci del mentat Orfeó, En Ramon E. Bassegoda.

L'acte consistí en el següent programa:

I. Breu parlament pel president de l'Orfeó senyor Laporta. — II. Lectura (amb comentaris) de la necrologia escrita per En Josep Franquesa i Gomis. — III. Poesia escrita express per En Marian Amat. — IV. Lectura de poesies originals d'En Ramon E. Bassegoda, pels senyors Muntal, Aramon, Parés, Perriú Elias, Garcia, Batista, Cunill i Busquets.

La concurrència hi assistí en gran nombre figurant-hi en sa major part els admiradors i amics del plorat poeta.

La festa fou un èxit per als organitzadors. Hi adreçarem nostra humil adhesió.

Orfeó Balaguerí

Aquest novell Orfeó celebrà el seu Primer Concert el proppassat dia 23, essent en honor del Rvnd. P. Rector de les Escoles Pies d'aquesta Ciutat, Joan Vellverdú, Protector predilecte de l'Orfeó, sota la direcció del Rvnd. P. Joan Roig i amb la cooperació d'En Francesc Barrot, pianista i de Na Mercè Florejachs, subdirectora de la secció de senyoretes; que es donà al pati central del Col·legi esplèndidament il·luminat.

Tot el seu Programa, que fou ben patriòtic, es desenrotllà amb esplendor, essent oït per distingit públic que aplaudí l'audició amb entusiasme.

DOMÈNEC SOLER

Als col·laboradors

Fem present a tots aquells que trametin articles a L'INTRANSIGENT no sol·licitats per la Redacció, no tindran dret a cap reclamació cas de no publicar-se ço que ens hagin tramès, per no disposar de prou espai per donar cabuda a ço que se'ns tramet.

Si no sabem clarament el domicili i cognoms del col·laborador, no publicarem llurs treballs.

Dels articles en seran responsables els seus autors, cas d'ésser denunciats per les autoritats espanyoles.

UNIÓ CATALANISTA

Adhesió

La «Joventut Nacionalista Obrera Pàtria Nova» s'ha adherit a la benemèrita «Unió Catalanista».

Visca!...

UNIVERSITADIES

Dediquem aquest número d'homenatge als catalans exilats a l'hospitalària Amèrica. A aquests braus missioners que quals creuats moderns, s'han imposat nombrosos sacrificis en la patriòtica empresa d'enlairar el nom de Catalunya, nostre comerç, nostra indústria, nostres arts, nostra cultura en general, individualitzant-la, separant-la de la d'Espanya amb la que mantes vegades se'ns confon. Ells han fet compendre als americans que a la península hi ha un poble esclavitzat, com ells ho estaven fa pocs anys, tancat en les mateixes reixes i que no té altre anhel que la seva llibertat, el més preat tresor dels homes i que en mala hora li va ésser robat per un poble ambiciós, qui volgué enmadrastrar a Catalunya amb l'intent d'expoliar-lo de totes ses riqueses.

Nosaltres podem fer com ells, podem associar-nos en la seva tasca, fent divulgació entre els americans que amb nosaltres conviuen, entre els estudiants principalment a fi de què demà, el dia que tornin a ses pàtries, siguin devots de nostra causa, coadjuvin a la tasca empresa per nostres germans per assolir la individualitat, la llibertat de Catalunya.

RAMON BALCELLS

UN PREC

Preguem als nostres subscriptors i corresponents que no hagin rebut el núm. 48 de L'INTRANSIGENT corresponent al dia 15 del propassat juny, així com altres números, que ens trametin urgentment una lletra esmentant la queixa deguda, per poder fer la deguda protesta al *Director General de Correos y Comunicaciones*.

També fem present qu ha finit ja el segon trimestre corresponent al present any; de no rebre les degudes liquidacions suspendrem la tramesa de L'INTRANSIGENT i publicarem la deguda llista negra dels que no paguen, en el pròxim número.

Per la Redacció: L'Administrador, Joaquim Casas. — El Director, Domènec Latorre.

NOVES

Rosario de Santa Fe

Acaba de visitar-nos un representant del «Centre Català», de Rosario de Santa Fe, En Josep Pulit, qui ha estat a saludar-nos i a l'ensem fer-nos sabedors de la pèrdua del que en vida fou vice-president del mentat «Centre», En Manuel Moreno.

L'INTRANSIGENT s'adhereix al condol per la pèrdua de tan preat patrici i desitja un feliç viatge a En Josep Pulit.

Sardanes

Diumenge, dia 3 de juliol, a les onze del matí, tindrà lloc al carrer Alt de St. Pere una extraordinària audició de sardanes que anirà a càrrec de la molt renomada i popular Cobla Barcino.

Agrupació Montseny

Aquest patriòtic estol de dansaires, fomentadors de la sardana a la barriada de Gràcia,



J. SAURET I GARCIA

Ex Secretari de la «Unió Nacionalista Catalana» de Buenos Aires

obté grans èxits i mereixen lloances de tots els sardanistes, per les audicions que celebra tots els dissabtes a la vetlla a la Plaça del Diamant per la cobla que dirigeix En Leandre, renomada «Barcino».

Per la bandera de la Mancomunitat

Darrerament s'han rebut quantitats per a la Bandera que els catalans d'Amèrica oferiran al Govern de Catalunya.

	Ptes.
Suma anterior . . .	2.262'20
Centre Nacionalista Català, de New-York.	480'40
Centre Català, de Santiago de Xile.	310'45
Ascendeix a . . .	3.053'05

LIBRE i REVISTA

La Sardana. Barcelona. — Cal lloar la iniciativa tinguda de dedicar tota una revista a la informació i expansió de nostra dansa nacional. *La Sardana* pot ésser, millorant la presentació i text, un bon auxiliar dels sardanistes, demés de què des d'ara ja constitueix com si diguéssim un actiu «Foment de la sardana».

GEM

LABRANA, S. en C. : Villarroel, 12 i 14

DEL MAL DE QUEIXAL useu el CALMANT Dentol del Dr. Feigenson

Dipòsit: Farmàcia d'En J. B. MORATÓ. - Passeig de Sant Joan, 87. - BARCELONA



BAR MONTSENY

F. FERRER MESTRES
GRACIA

Representant de l'ANÍS PALOMA

PALMA DE MALLORCA

i del XAMPANY FREIXENET

SANT SADURNI DE NOIA

DIPÒSIT DE CERVESA I VINS

DESPATX: Verdi, 55 (BAR MONTSENY)

Telèfon 355 G :: BARCELONA

